

Source sheet for TGS S2, E13 "Exilic Times: When Do We Not Belong in EY?"

- (1) ריש לקיש הוי סחי בירדנא אתא רבה בר בר חנה יהב ליה ידא א"ל אלהא סנינא לכו, דכתיב "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז" אם עשיתם עצמכם כחומה ועליתם כולכם בימי עזרא נמשלתם ככסף שאין רקב שולט בו עכשיו שעליתם כדלתות נמשלתם כארז שהרקב שולט בו. מאי ארז? אמר עולא ססמגור מאי ססמגור? אמר רבי אבא בת קול. כדתניא, משמתו נביאים האחרונים חגי זכריה ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל ועדיין היו משתמשין בבת קול... כי אתא לקמיה דרבי יוחנן א"ל לאו היינו טעמא, א"נ סליקו כולהו בימי עזרא לא הוה שריא שכינה במקדש שני דכתיב "יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם", אף על גב דיפת אלהים ליפת אין השכינה שורה אלא באהלי שם (יומא דף ט ע"ב)
- (2) ריש לקיש פד הנה חמי להון מצמתיו בשוקא הנה אמר להון בדרו גרמיכון, אמר לו בעליתך לא נעשיתם חומה וכאן באתם לעשות חומה? רבי יוחנן פד הנה חמי להון הנה מקנתר להון, אמר מה נביא מקנתר להון, שנאמר "ימאסם אלהי כי לא שמעו לו", ונאנא לית אנא מקנתר להון? אמר רבי אבא בר כהנא, אם ראיית ספסליו מלאין בבליין בארץ ישראל, צפה לרגלי מלך המשיח, מה טעם? פרש רשת לרגלי (שיר השירים רבה, ח יא)
- (3) אם חומה היא, אלו ישראל העלו חומה מבבל, לא חרב בית המקדש בהיה שעתא פעם שנית. רבי זעירא נפיק ליה לשוקא למזבן מקמא, אמר ליה לדון דהוא תקיל תקיל זאות, ואמר ליה לית את אזיל לן מן הקא בבליא די חרבון אבהתיה, בהיה ענתה אמר רבי זעירא לית אבהתי פאבהתהון דהדין! על לבית ועדא ושמע קליה דרבי שילא תיב דריש, אם חומה היא, אלו עלו ישראל חומה מן הגולה, לא חרב בית המקדש פעם שניה, אמר יפה למדני עם הארץ (שם)
- (4) וכבש עושין לו מפני הבבליים שהיו מתלשין בשערו... לא בבליים הם אלא אלכסנדריים הם, ומתוך ששונאים את הבבליים קוראין אותם על שם בבליים (יומא סו ע"ב)
- (5) הבבליים אוכלין אותו כשהוא חי מפני שדעתן יפה... לא בבליים הם אלא אלכסנדריים הם, ומתוך ששונאים את הבבליים קוראין אותם על שם בבליים (מנחות ק ע"א)
- (6) כדאשכחנא בפ"ק דיומא דאמר... אלהא דישראל סנינא לכו לפי שלא עלו בימי עזרא (תוס' שם בד"ה ששונאין)
- (7) אמר ר"א לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים שנאמר (הושע ב) וזרעתיה לי בארץ כלום אדם זורע סאה אלא להכניס כמה כורין ור' יוחנן אמר מהכא (הושע ב) ורחמתי את לא רוחמה (פסחים פז ע"ב)
- (8) רני ושמחי בת ציון כי הנני בא ושכנתי בתוכך נאם ה': זו היא שנאמרה ברוח הקודש ע"י שלמה אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז. כנגד מי אמר שלמה למקרא הזה? לא אמרו אלא כנגד כנסת ישראל שבשעה שנבנה הבית האחרון לא שרתה [בו] שכינה שכך אמר הקדוש ברוך הוא אם עולים ישראל כולם תשרה שכינה ואם לאו לא ישתמשו אלא בבת קול... א"ר יצחק מפני מה לא שרתה שכינה בבית האחרון שבנו בני הגולה מפני שבנאו כורש מלך פרס שהוא מזרעו של יפת

לפי שאין שכינה שורה במעשי ידיו של יפת אבל בית הראשון שבנו בני ישראל בניו של שם [שרתה בו שכינה] שנאמר יפת אלקים ליפת וישכון באהלי שם. עליהם אמר שלמה [ומשבח] את כנסת ישראל ואומר אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה. אין הכתוב מדבר אלא כנגד [ישראל]. אותה שעה שגלו ישראל מארצם היו מלאכי השרת אומרים לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם כשהיו ישראל שרויים בארצם היו מדובקים בע"ז עכשיו שהגלית אותם לבין האומות (עולם) על אחת כמה וכמה! מה השיבן הקב"ה? הריני בטוח על בניי שאינם מניחים אותי ומדבקים לע"ז אלא מוסרים עצמם עלי בכל שעה ושעה, ולא דיין שהן מוסרין עצמם אלא שהם מקרבים אחרים תחת כנפיי... אבל ישראל אף על פי שאני מביא עליהם צרות וייסורים בעולם אינן נדחים מלפני אלא הרי הם קיימים לעולם ולעולמים. גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה: אמר להם הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת בואו ואודיע לכם צדקתם של בניי שאני [טענתיו] [טענתים] בעולם כמה צרות וייסורים הבאתי עליהם בעולם בכל דור ודור בכל שעה [ושעה] ולא בעטו בהם שקוראין את עצמן רשעים וקוראין אותי צדיק בפני (רשעים) והם אומרים בלשון הזה אבל אנחנו חטאנו העוינו הרשענו פשענו מרדנו ומרינו וסרנו ממצותיך ומשפטך ולא שוה לנו ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו, לפיכך היה שלמה מקלס את כנסת ישראל אשת חיל מי ימצא לכך נאמר אם חומה (פסיקתא רבתי, לו)

(9) מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים... אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שנא' (בראשית טו) במה אדע כי אירשנה (נדרים לב ע"א)

(10) ר' יוחנן בן זכאי פתח: "ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר" – אמר אברהם לפני הקב"ה: ריבון כל העולמים, הן לי לא נתת זרע ואתה אומר אלי: לזרעך נתתי את הארץ הזאת! במה אדע כי אירשנה? אמר לו הקב"ה: אברהם, כל העולם כולו בדברי הוא עומד ואין אתה מאמין בדברי, אלא אתה אומר: במה אדע כי אירשנה! חייך, שני פעמים: ידוע תדע, שנאמר: "ויאמר לאברהם ידוע תדע (פרדר"א פמ"ז)

(11) שאין משלך של ארבע מלכויות האלו אלא יום אחד מיומו של הקב"ה... ודאי כדברך, שנאמר: נתנני שוממה כל היום דוה (שם פכ"ח)

(12) עד שיפוח היום... על גלות דישראל אתמר דאינון ישתעבדון בגלותא עד דיסתיים ההוא יומא דשלטנותא דאומין, דתנן אר"י אלף שנים הוא שלטנותא דכל אומין כחדא עלייהו דישראל... ויומא חדא הוא לקבליה... לית שולטנו לאומין עלייהו דישראל אלא יומא חדא לחוד דהוא יומו של הקב"ה והוא אלף שנים הה"ד נתנני שוממה כל היום דוה, יומא חד ולא יתיר. אמר רבי יוסי, אי יתיר ישתעבדון לא על פום גזרת מלכא הוא אלא על דלא בעיין למהדר לקבליה (זהר ח"ב יז ע"א)

(13) אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן חֶלְפָתָא כָּל מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ כְּמָה שָׁנִים עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל עֲבֹדַת כּוֹכָבִים, הוּא יוֹדֵעַ אֵימָתִי בֶן דָּוִד בָּא, וְאֵית לֵן תְּלָתָא קָרָאִי מְסִייע לִיה, חָדָא וּפְקֻדָתִי עָלֶיהָ אֶת יְמֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר תִּקְטִיר לָהֶם, כִּימֵי הַבְּעָלִים. תְּנַנְנָא וְיָהִי כְּאֲשֶׁר קָרָא וְלֹא שָׁמְעוּ בֵּן יִקְרָאוּ וְלֹא אֲשָׁמַע. תְּלִיתָא וְהָיָה כִּי תֵאמְרוּ תַחַת מָה עָשָׂה ה' וְגו'. רַבִּי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ דְּאֲמַרִי תְרוּוֹיִיָהוּ, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר יַעֲזֹב וְיִבְעֵן, מְדָה פְּנֵד מְדָה. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר אֲדַמְתְּכֶם לְנִגְדְּכֶם זָרִים אֲכָלִים אֲתָהּ, פְּנֵדְכֶם זָרִים אוֹכְלִים אוֹתָהּ (איכה רבה, פתיחתא כא)

(14) אשר הוגה ה' ביום חרון אפו. אמר רבי אחא: יום אחד היה חרון אפו של הקדוש ברוך הוא (איכה רבה א, מ)